

เทศน์เช้า วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน เห็นไหม ฉะนั้น
เกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นสัตว์ เกิดเป็นต่างๆ อำนาจของกรรมพาให้เกิด พอเกิดขึ้นมาแล้วพบ
พระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนให้หัวใจของเรามีเครื่องใจ

“เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีอย่างอื่นเป็นที่พึ่งเลย”

แต่ธรรมะ เห็นไหม คุณิ เวลาธรรมะ ธรรมะเป็นธรรมชาติ แต่เดิมคนกราบภูเขา กราบไฟ
กราบสิ่งที่เราเกรงกลัว แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว “เธออย่า
ร้องไห้ เธออย่าเสียใจ เธออย่าคร่ำครวญ ให้ทำคุณงามความดีถึงกัน” ความดีของเรา เราทำแล้ว
เราอุทิศส่วนกุศลให้ใครก็ได้ ความดีของเรา เราทำแล้วสบายใจ ทำแล้วอบอุ่นใจ ถ้าทำแล้ว
อบอุ่น ชีวิตมันก็มั่นคงใจใหม่ แต่ถ้าชีวิตเราไม่มีคุณงามความดีเป็นพื้นฐาน มันจะไปข้างนอก
เห็นไหม

เวลามันจะไปข้างนอก ไปกราบนุ่นกราบนี้ ไปขออ้อนวอนเขา อันนั้นเป็นที่ศาสนาหรือ
ศาสนาคืออริยสัจ ศาสนาคือสัจจะความจริง สัจจะความจริงในชีวิตของเรานี้ไง การเกิด การแก่
การเจ็บ การตายใจ เวลาเกิดมาแล้วมีสิ่งใดเป็นที่พึ่งอาศัยบ้าง เวลาเกิดมาแล้วก็อยากมีที่พึ่งอาศัย
ที่พึ่งอาศัยนะ โบสถ์วิหารมันพึ่งอาศัยได้ไหม โบสถ์วิหารที่เขาสร้างขึ้นมานะ เขาสร้างขึ้นมามีด้วย
บุญกุศลของเขา ไอ้โบสถ์วิหารมันกองอยู่นั่นนะ แต่บุญกุศลของคนทำ เจตนาของคนทำ เจตนา
ของคนที่เกี่ยวข้อง บุญกุศลมันอยู่ที่ใจดวงนั้น ใจดวงนั้นเวียนว่ายตายเกิดจากบุญกุศลอันนั้น

วัดถุมนกองอยู่นั่นนะ วัดถุสร้างไว้ถ้าไม่มีใครรักษานะ ให้จึงจกตุ๊กแกมันไปอาศัย แต่ถ้า
พระมีข้อวัตรใช้ใหม่ ไม่ใช่วัดร้าง พระมีข้อวัตรเพราะพระเชิดชู พระดูแล เวลาสังฆกรรม เวลา
พระทำสังฆกรรมเขาใช้สิ่งนั้นเป็นที่อาศัยเท่านั้นเอง แต่สังฆกรรมมันอยู่ที่ไหนล่ะ สังฆกรรมก็
อยู่ที่สงฆ์ไง ครอบงำสงฆ์ใหม่ สงฆ์ทำประโยชน์อะไร ถ้าทำประโยชน์นะ ประโยชน์เพื่ออะไร
สงฆ์คือใคร

สงฆ์ เห็นไหม มนุษย์ พระมาจากไหน? พระมาจากคน คนมาจากไหน? คนก็เกิดมาจาก
เวรจากกรรม เวรกรรมเกิดมาเป็นคน บวชมาเป็นพระ พระก็มาจากคน แล้วเวลาพระทำสังฆ
กรรม สังฆกรรมมาจากไหนล่ะ? มาจากสงฆ์รวมกันขึ้นมาเป็นสังฆกรรม สังฆกรรมมันก็คือ
หัวใจใจ คือความรู้สึกนึกคิดอันนั้นไง บุญกุศลมาลงอยู่ที่นั่นไง ถ้าบุญกุศลมันอยู่ที่หัวใจ ถ้า
หัวใจ หัวใจเราทำสิ่งใด? ทำเพื่อประโยชน์กับเราไป

ฉะนั้น เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน
นะ แม้แต่พระบวชใหม่ เวลาพระบวชใหม่ เห็นไหม “นี่บาตรของเธอหรือ นี่สังฆาฏิของเธอหรือ
คนเกิดมาต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย การดำรงชีวิต ชีวิตมันต้องมีอาหารเพื่อดำรงชีวิตนี้ไว้ เพื่อ
อะไร? เพื่อประพฤติกฎปฏิบัติ แต่โลกเรา เราเป็นฆราวาส เราเกิดมาเป็นคน เกิดมาก็มีพ่อแม่
บำรุงรักษา พ่อแม่ก็ทำให้ครบปัจจัย ๔ แต่เราโตขึ้นมาเราต้องแสวงหาหาเราแสวงหาอาหารมา
เพื่อดำรงชีวิตนะ ดำรงชีวิตไว้เพื่ออะไร? ก็เพื่อโรคหิว โรคประจำธาตุชั้นแรกของเรา

ถ้าโรคหิวโรคกระหาย ปัจจัยเครื่องอาศัย มนุษย์ขาดสิ่งนี้ไม่ได้ ถ้ามนุษย์ขาดสิ่งนี้ไม่ได้
มนุษย์แสวงหา คนที่มั่งมีศรีสุข สิ่งนี้อุดมสมบูรณ์ แต่คนที่ขาดแคลนมันก็เป็นทุกข์แล้ว ทั้งๆ ที่
ปัจจัยเครื่องอาศัยหามาเพื่อดำรงชีวิต ถ้าหามาแล้วดำรงชีวิตได้มันก็พอทำเนา ถ้ามันหามาแล้ว
ขาดแคลนล่ะ ขาดแคลนก็ให้เสียสละกัน ให้เจือจานต่อกัน เห็นไหม “แผ่นดินธรรม” เราเสียสละ
เราดูแลกัน เราช่วยเหลือกัน เรามีน้ำใจต่อกัน ถ้ามีน้ำใจต่อกันมันก็มีความร่มเย็นเป็นสุขนะ

ศีลธรรมจริยธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้เสียสละทาน ทาน ศีล
ภาวนา ทำไมต้องเสียสละ สิ่งที่เป็นวัตถุนี้เป็นของๆ เรา สมบัติของเราเสียสละทำไม

สิ่งที่เป็นวัตถุนะ วัตถุเราหามาเพื่อเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยของชีวิต แคปัจจัยเครื่องอาศัย
ดำรงชีวิตนี้เท่านั้น แล้วถ้าเรามีมาก เราเสียสละไป สิ่งนี้เป็นวัตถุ แต่สิ่งที่ได้มามันเป็นทิพย์ๆ เป็น
ทิพย์คือน้ำใจ หัวใจของเรา เห็นไหม คุณ ถ้าคนมีบุญกุศลไปเกิดเป็นเทวดา มีบารมี มีบริษัท
บริวารมหาศาล เพราะอะไร เพราะเขาทำคุณงามความดีของเขาไว้ ถ้าเราทำบุญกุศลของเรา เห็น
ไหม คุณ เวลาทำบุญกุศลขึ้นไป ไปเกิดเป็นเทวดานั่งอยู่คนเดียว นั่งอยู่คนเดียวเพราะอะไร เพราะ
ของของเราๆ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราเสียสละ เสียสละเพื่อเหตุไฉนล่ะ? เสียสละก็เพื่อหัวใจของเราไป เขา
บอก “เสียสละวัตถุของเรา สมบัติของเราเสียสละทำไม ทานทำไม ทานวัตถุ” วัตถุนั้นมันเป็น

วัตถุ มันก็มีค่าเท่ากับวัตถุนั่นละ แล้วถ้าเก็บไว้มันชำรุดเสียหายไป วัตถุนั้นย่อยสลายไป มันไม่มีใครได้ประโยชน์จากมันเลย แต่เจ้าของมันที่มีสติปัญญาเสียสละมันไป เราเสียสละเพราะของเรามีมากมาย ของเรามีอยู่ เราเสียสละไป เสียสละเพื่ออะไรละ? เสียสละเพื่อหัวใจ เสียสละแล้วเราสบายใจ สิ่งนั้นเป็นทิพย์ฯ สิ่งที่เราทำไว้ นี่ไง ถ้าเราเกิดเป็นคนนะ จิตใจที่อบอุ่น จิตใจที่มันมีบุญกุศลของมัน มันทำสิ่งใดดำรงชีวิตมันไม่เดือดเนื้อร้อนใจไปกับเขานัก

แต่อริยสังขะ ความซrakคร่ำคร่า ความเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นเรื่องธรรมดา เพราะคนเกิดมาสังขะเป็นอย่างนี้ นี่ผลของวิภวัญญะ เวลาเราเกิดมา เพราะจิตนี้มันเวียนว่ายตายเกิดไปในวิภวัญญะ มันต้องเกิดแน่นอน แต่มันเกิดสถานะสิ่งใดละ ฉะนั้น การเกิดเป็นมนุษย์ เรามีสติปัญญา เรามีหน้าที่การงานของเรา เราเป็นคนดี

แต่ถ้าเราปฏิบัติละ ถ้าหัวใจเราดี คนดีมันก็ตีมาจากใจนั้นแหละ แต่โลกีย์ปัญญา ปัญญาของโลก สิ่งนี้เป็นอามิส เป็นผลบุญกุศล เพราะว่ามันเป็นฉานโลกีย์ มันแปรสภาพของมันไป ฉะนั้น เราจะดูแลหัวใจของเรา

สิ่งที่เขาแสวงหาอาหารกัน สิ่งที่เขาหาปัจจัยเครื่องอาศัย เขาหาปัจจัยเครื่องอาศัยด้วยปัญญาของเขา ด้วยความสุจริตยุติธรรมของเขา สิ่งนั้นมาด้วยบุญกุศล เห็นไหม เขาต้องหามาด้วยความดีของเขาเลย แล้วเวลาฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลง ข้าวปลาอาหารมันตายหมด ข้าวปลาอาหารมันขาดแคลน ทำไมมันเป็นแบบนี้ล่ะ

เขาต้องแสวงหานะ เขาต้องย้ายถิ่นกัน โบราณเขาย้ายถิ่น ถ้ามันเกิดภัยพิบัติ เขาย้ายบ้านย้ายเมืองกันเลย แต่ในปัจจุบันนี้คนเรามีปัญญาไง ความมั่นคงทางอาหาร เขามีคลังอาหารของเขา ความมั่นคงของเขา ผู้ที่บริหารเขามีปัญญาของเขา เขาสะสมของเขาเพื่อความมั่นคงของความเป็นอยู่ นี่ด้วยปัญญาฯ สิ่งที่มีปัญญาเขาก็แก้ไขของเขาไปได้

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตของเราเหมือนกัน เราหาปัจจัยเครื่องอาศัยของเรา หามาประจำโลกโลกเขาก็หาได้ ใครก็หาได้ ความขาดแคลน ความมั่นคงทางอาหารเขามีความมั่นคงของเขา เขาสะสมของเขาไว้ เวลามันเกิดภัยพิบัติต่างๆ เขาก็ดูแลของเขาได้ เขาก็บริหารจัดการของเขาไปได้ แต่ชีวิตของเรามันมหัศจรรย์กว่านั้นนะ เพราะเวลาเกิด แก่ เจ็บ ตาย ใครจะบริหารมัน เวลามันตายไปแล้วมันตายไปไหน เวลาเกิดมา เกิดมาเป็นคน นี่เป็นอริยทรัพย์ เพราะถ้าเกิดมาเป็นคน

แล้วมีสติปัญญา เกิดมาเป็นคนมันก็ทำหน้าที่การงานของเรา เกิดมาเป็นคนเราก็ดำรงชีวิตของเรา เพราะคน เห็นไหม แต่ถ้าคนที่มีปัญญาเขาจะหาสมบัติในหัวใจของเขาด้วย

กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ที่เกิดมานี้เกิดเป็นคนด้วยบุญกุศล ด้วยมนุษย์สมบัติ ด้วยศีล ๕ มีสมบัติขึ้นมาแล้วได้เกิดเป็นมนุษย์ แต่จิตที่มันเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เกิดมาเป็นต่างๆ ทางลัทธิอื่นเขาบอกว่า “เขาเกิดมาเป็นสัตว์ หน้าที่ของเขาก็เกิดมาเพื่อเป็นอาหารของมนุษย์ มนุษย์เวลาฆ่าสัตว์มาเป็นอาหารไม่เป็นบาปเป็นกรรม”

แต่ในพระพุทธศาสนา สิ่งใดมีชีวิตมีคุณค่าทั้งนั้น เวลาทางโลกของเขา สิ่งมีชีวิตทำได้ แต่พระเราพรากของเขี้ยวก็เป็นอาบัติ ของเขี้ยวมันก็มีชีวิตของมัน มันมีชีวิตแต่ไม่มีวิญญูณครอง มันก็รักชีวิตมันทั้งนั้นแหละ

ถ้ารักชีวิต แล้วเราดำรงชีวิตอย่างไรล่ะ? ดำรงชีวิตไว้ด้วยปัญญาของเรา เราหลีกเลี่ยงของเรา เราไม่เบียดเบียนกัน แต่เวลาคนเราเกิดมาต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย เขาทำหน้าที่การงานอย่างนั้น มันมีตลาด เขาทำเพื่อประโยชน์ของเขา เราแสวงหาสิ่งนั้น

“บาปอยู่ที่คนทำ กรรมอยู่ที่คนกิน” เขาว่าไปนู่น “บาปอยู่ที่คนทำ กรรมอยู่ที่คนกิน”

กรรมก็คือกรรม ในเมื่อเกิดมาในโลกนี้มันก็ต้องมีการกระทำทั้งนั้นแหละ กรรมดีกรรมชั่วมันมีของมันทั้งนั้นแหละ เราเกิดมาเป็นพระอรหันต์เลย คนเกิดมาถือศีล ๕ แล้วเป็นพระอรหันต์ ไม่เบียดเบียนใครเลย มันเป็นไปได้หรือ

ศีล ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ถ้าจิตใจของคนสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมาแล้ว สิ่งนั้นมันเป็นเวรเป็นกรรมของคน ผลของวิญญูณมันมีมาตั้งแต่บุพเพนิวาสานุสติญาณ คืออดีตชาติมา คนทำเวรทำกรรมมา มันมีเวรมีกรรมกันต่อมาทั้งนั้นแหละ มันต้องมีผลของมัน แล้วเราเกิดมาในปัจจุบันนี้ ถ้าเราทำคุณงามความดีของเรา เราทำประโยชน์ของเรา มันก็เป็นประโยชน์ของเรา ถ้าเราทำประโยชน์ของเรา คุณดี ถ้าไม่สิ้นสุดแห่งทุกข์ จตุปปาทญาณ อนาคตมันจะเกิดเป็นอย่างไร นี่มันเป็นของมันโดยกรรมของมัน

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า “บาปอยู่ที่คนทำ กรรมอยู่ที่คนกิน” มันก็เป็นโวหาร แต่เวลาคนมีวิกฤติขึ้นมาในชีวิตล่ะ ทำไมมันมีปัญญาขึ้นมาล่ะ เห็นไหม เราเกิดมาเป็นคน หน้าที่การงานก็หน้าที่

การงานอย่างหนึ่ง แต่เวลาเรามีสติมีปัญญานะ หน้าที่การงานมันก็มีอย่างนี้ โลกมีอย่างนี้ หา บัจฉัยเครื่องอาศัยมาก็ใช้เท่านี้ คนใช้เท่านี้ แต่หัวใจละ ความทุกข์ความรอนนี้ เห็นไหม

“เราจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” แต่เวลาศึกษาธรรมๆ ศึกษาธรรมโดยโลก ธรรมะนี้ศึกษา โดยโลกแล้วก็ตีความกันโดยความเห็นของโลกก็ปัญหา เพราะจิตใจเราก็เป็นโลกใจ เราเกิดมา กับโลก เราต้องเป็นโลกแน่นอนอยู่แล้ว แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญา ศรัทธาความเชื่อ ถ้ามีสติปัญญา เราจะแสวงหาของเรา

เขาอาบเหงื่อต่างน้ำหามาเพื่อเป็นบัจฉัยเครื่องอาศัย เวลาเราทำสมาธิกัน เราพยายามสงบ นิ่ง ทำหัวใจให้หยุดนิ่งให้ได้ เอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา เวลาใจของเรา ความรู้สึกนึกคิดที่ มันคิดออกไปยึดหมัด ส่งออกไปยึดทั่วโลกธาตุว่าเป็นของเรา แน่มาก มีปัญญามาก รู้มาก เก่ง มาก ยอดคนมาก...ทุกข์ทั้งนั้น มันไปกว้านมา กว้านมาทับถมใจของตัว เพราะความโง่โง่ ความ โง่ถึงไปยึดเอามาใจ

แต่ถ้าเราทำใจไว้ในอำนาจของเรา มันไม่ส่งออก ของมันก็อยู่อย่างนั้นแหละ สิ่งที่มีอยู่ก็มี อยู่อย่างนั้นแหละ มันไม่บอบสลายไปไหนหรอก มันก็เป็นของมันอยู่อย่างนั้นแหละ แต่จิตใจที่ เป็นอิสระ จิตใจที่จริง ถ้าทำความสงบ ทำดวงใจของเราให้มันสงบเข้ามาได้จริง จิตใจที่เป็นจริง จิตใจที่เป็นสัมมาสมาธิ เป็นสัมมาทิฐิ เป็นมรรค เป็นคำริชอบ ความคำริ ความชอบ ปัญญามัน ชอบธรรม เวลามันออกไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตตามความเป็นจริง ถ้าจิตมันจริง มันทำสิ่ง ไคมันถึงจะเป็นความจริงขึ้นมา

แต่จิตของเรามันปลอม มันปลอมเพราะอะไร มันปลอมเพราะมันโดนกิเลสตัณหาความ ทะยานอยากครอบงำมันไว้ เวลาไปศึกษาสิ่งใดขึ้นมา “นี่สมบัติของเรา เรารู้ เราเข้าใจ เข้าใจไป หมดแหละ รู้ไปหมด รู้ไปทุกอย่างเลย”...รู้นั้นรู้ของใครล่ะ นี่ไง ธรรมะเป็นธรรมชาติใจ ก็รู้ สมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ ถังจะมันเป็นอย่างนั้นไง แล้วหัวใจละ หัวใจยัง โง่อยู่อย่างนั้นนะ เพราะมันโดนตัณหาความทะยานอยากครอบงำมันอยู่

แต่เราพุทธโธๆ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิจนจิตสงบเข้ามา สงบเข้ามา มันเป็น สัมมาสมาธิ มันเป็นจิตที่จริงแท้ จริงแท้ตรงไหน จริงแท้ที่ว่าสัจธรรมมันเป็นแบบนี้ ปฏิสนธิจิต ใจ จิตที่เวียนว่ายตายเกิด ที่เป็นมนุษย์ๆ มนุษย์มีร่างกายๆ อยู่ที่นี่ แล้วร่างกายมันมาจากไหนล่ะ ถ้า ไม่มีปฏิสนธิจิตในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ มันจะเกิดมาเป็นคนได้อย่างไร

สิ่งนี้พอเกิดเป็นคนขึ้นมาแล้ว เราเกิดมาได้ภพชาติ นี้วิญญะใจ เกิดเป็นมนุษย์แล้ว ใจ มนุษย์ก็มีความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ ใจ เทวดาก็มีความรู้สึกนึกคิดอย่างหนึ่ง พรหมก็มีความรู้สึกนึกคิดอย่างหนึ่ง สัตว์นรกมันรู้สึกนึกคิดอย่างไร พอมีความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ มันศึกษามาอย่างนี้ ก็ศึกษามาโดยธรรมะเป็นธรรมชาติ เข้าใจไปหมดเลย แต่จิตใจมันยังโง่งอยู่

แต่ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา เขาบอก “ทำไปทำไม ความสงบทำไปทำไม เพราะอะไร เพราะความสงบเป็นสมณะ มันเป็นสมาธิ มันไม่เกิดปัญญา ถ้ามันไม่เกิดปัญญาเราจะทำไปทำไม”...มันฉลาดมาก มันใช้ปัญญามาก ปัญญาของมันเลยกลายเป็นปัญญาของกิเลส ให้ตัดหาความทะยานอยากไปกว้างสิ่งนั้นมา แต่ไปกว้างสิ่งนั้นมาเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พอกว้างมาแล้วก็สบายใจ ชื่นใจ ซาบซึ้งใจ สัจธรรม เรืองมีธรรมเป็นที่พึ่ง เกิด ก็ได้ธรรมนั้นมาแล้ว ไปกว้างมา

เมื่อเราไปหิบบมา เมื่อเราไปคว้าสิ่งใดมา มือกับสิ่งนั้นเป็นคนละอันกัน แต่ถ้าจิตใจ มือมันมีปัญญาของมัน มีคุณสมบัติของมัน มันทำลายได้ทุกอย่างหมดเลยในตัวมัน มันไม่ต้องไปคว้าสิ่งใดมาเลย นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราไปคว้ามาๆ ใจมันส่งออกหมด ไปยึดหมด สมบัติของเรา เรารู้ เราเข้าใจ เรามีปัญญามาก เราเข้าใจในโลกนี้หมด เราเข้าใจในจักรวาลนี้หมด เราส่งยานอวกาศไปดาวอังคาร เราศึกษาดาวอังคารว่ามีอุณหภูมิต่างไร เราเข้าใจได้หมดเลย แต่ไม่รู้จักตัวเองเลย

พอจิตพุทโธๆ ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามา มันถึงตัวมันเอง จิตสงบแล้ว ถ้าจิตเป็นสมาธิ คนที่ปัญญาอ่อนด้อยจะว่าสมาธิเป็นนิพพาน เราแสวงหานิพพานกันอยู่ แสวงหาการสิ้นสุดแห่งทุกข์อยู่ เราหาไม่ได้ แต่เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันส่งออก มันไปกว้างมา แต่เวลาจิตมันสงบเข้ามา มันไม่ใช่นิพพานหรอก มันยังว่านี่เป็นนิพพานเลย เห็นไหม แต่เวลาใช้ปัญญาไป “ซาบซึ้งๆ”...ซาบซึ้งนี้มันกว้างของเขามา ไปกว้างของเขามา ส่งออก ไม่ใช่สมบัติของตัวเอง แต่เวลาจิตสงบเข้ามานี้กว้างนิพพาน

ถ้ามีสติมันก็เป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ คือว่า สติมันเท่าทันสมาธิ มันบริหารจัดการสมาธินี้ได้ สมาธิคือสมาธิ แต่จิตมันจริง เพราะสมบัติจริงของเรา ปฏิสนธิจิตที่เวียนตายเวียนเกิด ก็คือตัวนี้ พอเราไปเห็นจิตขึ้นมา อ้อ! มนุษย์คืออะไร มนุษย์คือใจของเรา พอใจของเรามันบริหารจัดการ มันสงบแล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญา เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตตามความเป็นจริง สติปัญญา ๔ เห็นใหม่

“ปฏิบัติแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ปฏิบัติแนวทางสติปัฏฐาน ๔”...สติปัฏฐาน ๔ ของกิเลส กิเลสมันสร้างสติปัฏฐาน ๔ ขึ้นมา กิเลสมันสร้างสัญญาอารมณ์ขึ้นมาก็เป็นสติปัฏฐาน ๔ ของสัญญาอารมณ์ นี่ไปกว้านมา ไปกว้านเอาสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นของตัวเอง

พอจิตมันสงบแล้ว ถ้ามันรู้มันเห็น จิตสงบมันก็นึกว่านิพพาน...ไม่ใช่ เป็นสัมมาสมาธิ พอไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันสะท้อนกิเลส สะท้อนหัวใจของเรา เอ๊ะๆๆ ถ้าไม่เอ๊ะะ มันก็คือไม่รู้ ถ้ามันเอ๊ะะขึ้นมา โอ้โฮ! มันมหัศจรรย์มาก มหัศจรรย์แล้วมันทำของมันไป นี่ไง ภาวนามยปัญญา สัจจะความจริง ที่ว่าเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์ที่มนุษย์สมบัตินี้ไง บังคับเครื่องอาศัยก็หาบังคับเครื่องอาศัย ถ้ามันฉลาดขึ้นมามันก็จะทำสมบัติของตัวเอง

ถ้ามันฉลาดขึ้นมามันก็จะหาสมบัติ หาทรัพย์ หาความจริง หาทรัพย์ของใจนี้ไง ทรัพย์ของใจวัดกันที่ไหน ทรัพย์สมบัติ ใครเป็นเศรษฐีโลกเขาวัดกันด้วยคุณค่าว่าใครมีเงินมาก เงินน้อยไง

แต่ถ้าเวลาปฏิบัติขึ้นมา ใครทำสมาธิได้ก็ว่านั่นเป็นกัลยาณปุถุชน ถ้าใครมีสติปัญญา เห็นสติปัฏฐาน ๔ เวลาพิจารณาไปแล้วเป็นพระโสดาบันขึ้นมา เห็นใหม่ สมบัติของใจใครวัดของใครได้ละ สมบัติของใจเขาวัดค่ากันที่ไหนละ สมบัติของใจมันอยู่ที่ไหน

สมบัติของใจ ถ้ามันมีคุณค่าสมบูรณ์ของมัน มันเป็นวิมุตติ มันไม่ไปอีกแล้ว

เวลาไปก็ต้องไป เวียนว่ายตายเกิดก็ต้องเป็นของมัน ถ้ามันตรงข้ามขึ้นมามันก็เป็นอย่างมันขึ้นไปได้ นี่ไง มนุษย์ทำได้ คนมีศักยภาพอย่างนี้ มนุษย์มีค่าตรงนี้ไง “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” พอเราปฏิบัติขึ้นมาเป็นความจริงขึ้นมา นี่ก็ธรรมแท้ๆ ใจ ธรรมแท้ๆ ในหัวใจของเราไง ถ้าธรรมแท้ๆ ในหัวใจ นี่ธรรมของเราไง มีที่พึ่งจริงใจ

แต่ถ้ามันไม่มีที่พึ่งจริงอย่างนี้มันก็ไปคว้าเอาข้างนอก พอคว้าไปข้างนอกมันก็เป็นสมบัติโลก ความคิดแบบโลกๆ โลกก็เป็นอย่างนี้กัน ก็คิดอย่างนี้กันไป เห็นไหม

เราเป็นมนุษย์ พึ่งเทศน์เพื่อเหตุนี้ พึ่งเทศน์เพื่อเห็นคุณค่าภายในของเรา แต่ “หลวงพ่อบุญมาหาทุกชั้นนะ เราแสวงหาก็คือทุกข์”...ใช่ แม้แต่แสวงหา หากินอย่างนี้มันยังทุกข์อยู่เลย หน้าที่การงานอย่างนี้เราก็ต้องปากกัดตีนถีบพอสมควรอยู่แล้ว แต่เวลาปฏิบัติมันทุกข์กว่านี้อีก

เพราะอะไร นั่นเป็นอริยทรัพย์ไง แต่เราทำกัน โดยจับจด จับจด มั่งง่าย มันก็ได้ธรรมะจี๋โม่มา
อวดกันไง ธรรมะจี๋โม่ ธรรมะเอามาตากตากัน มันไม่เป็นความจริงหรอก

ความจริงเราเก็บไว้ในใจ มันเป็นความเห็นของธรรม มันแตกต่างกับความเห็นของโลก
คุยกันไม่รู้เรื่องหรอก ถ้าคุยกันไม่รู้เรื่อง เราคุยกับครูบาอาจารย์ของเรา เราคุยกับผู้รู้ ธรรมสภาจตุ
เอตมมมงคลมุตตม เป็นมงคลชีวิต เอวัง